

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

Пар'я МАЛЬЧИКОВА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Факультет психології, історії та соціології
Кафедра історії, археології та методики викладання
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 014 Середня освіта (історія)
Спеціалізація 014.03 Історія
Освітня програма Середня освіта (історія)
Курс II
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Форма навчання денна, заочна

Івано- Франківськ 2023/2024 н.р.

Програма розроблена:

1. **Водотика Сергій Григорович**, професор кафедри історії, археології та методики викладання, доктор історичних наук, професор
2. **Кузовова Наталя Миколаївна**, завідувачка кафедри історії, археології та методики викладання, кандидатка історичних наук, доцентка
3. **Батенко Ганна Вячеславівна**, доцентка кафедри історії, археології та методики викладання, кандидатка історичних наук, доцентка

Програма розроблена на основі Освітньо-професійної програми Середня освіта (історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти та «Положення про проведення практики студентів Херсонського державного університету», затвердженого наказом ХДУ № 337-Д від 02 червня 2017 р.

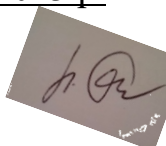
Деканеса факультету

рина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри історії, археології та методики викладання
(назва кафедри)

Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри

аля КУЗОВОВА

Схвалено науково-методичною радою факультету психології, історії та соціології

Протокол № 2 від 30 серпня 2023 р.

Голова ради

Наталя ТАВРОВЕЦЬКА

Керівниця навчального відділу

Яценко В.Ф.

1. ВСТУП

Переддипломна практика як частина основної освітньої програми є завершальним етапом навчання. Вона проводиться після засвоєння здобувачем теоретичних та практичних курсів.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики: закріпити та поглибити знання здобувача з загальних та спеціальних дисциплін та продемонструвати здатність проводити власне дослідження, спираючись на наукові методи пізнання та дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Основні завдання практики:

- **методичні:** сформулювати розуміння головних понять та змісту теми випускної роботи і методи критичного осмислення зібраного матеріалу;
- **пізнавальні:** вивчати змістові та формальні вимоги до написання та оформлення випускних робіт другого (магістерського) рівня вищої освіти;
- **практичні:** набуття вмінь та отримання навичок щодо планування, підготовки, організації і виконання випускної кваліфікаційної роботи та оформлення її результатів; опробування вміння і здатності викласти результати та відстояти обґрунтовані положення. В процесі виконання завдань переддипломної практики, магістри набувають **загальних компетентностей**, передбачених ОП:

- ЗК 1.** Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності;
- ЗК 2.** Володіння навичками критичного мислення;
- ЗК 3.** Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію;
- ЗК 4.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- ЗК 5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 6.** Здатність до особистісного і професійного розвитку;
- ЗК 7.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 8.** Здатність застосовувати кращі практики у професійній діяльності;
- ЗК 9.** Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети;
- ЗК 10.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК 11.** Здатність проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності;
- ЗК 12.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

фахових компетентностей:

- ФК 1.** Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми у різних формах наукової комунікації; здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших наук;
- ФК 2.** Здатність відтворювати, пояснювати та аналізувати новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії, історіографії та методології історичної науки;
- ФК 3.** Здатність інтерпретувати історичні процеси в Україні в контексті загальноісторичного всесвітнього простору;
- ФК 5.** Здатність по партнерській взаємодії з учасниками освітнього процесу; здатність брати участь у створенні безпечного та здорового освітнього середовища; здатність до управління освітнім процесом;
- ФК 6.** Здатність до розроблення та оновлення програм навчальних дисциплін з історії, підготовки навчальних і методичних матеріалів у закладах вищої освіти;
- ФК 7.** Здатність до викладання історичних дисциплін, консультативної підтримки здобувачів;
- ФК 8.** Здатність розробляти критерії та здійснювати об'єктивне оцінювання результатів навчання, надавати здобувачам зворотній зв'язок щодо покращення результатів навчання;

- ФК 9.** Здатність виявляти та описувати історичні факти, що відображають історію певного регіону; орієнтуватись у досягненнях і проблемах регіональної історіографії;
- ФК 10.** Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації;
- ФК 11.** Здатність мати стійкі переконання щодо важливості інтелектуального сумління, бути чесним в професійній діяльності, уникати симуляцій, плагіату й інших виявів недоброчесності;
- ФК 12.** Здатність до безперервного професійного розвитку

Програмні результати:

- ПРН 1.** Уміти брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; використовувати методи наукових досліджень при здійсненні власного дослідження;
- ПРН 2.** Відтворювати, пояснювати та аналізувати новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії, історіографії та методології історичної науки;
- ПРН 3.** Знати основні тенденції історії та сучасного розвитку міжнародних відносин, в тому числі роль України в міжнародній політиці;
- ПРН 4.** Знати вимоги до результатів навчання за державними стандартами у галузі середньої освіти, зміст навчальних програм з історії, формувати в учнів предметні компетентності на підставі сучасних наукових досягнень;
- ПРН 5.** Знати методи активізації пізнавальної активності учнів з урахуванням індивідуальних особливостей та на основі партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу на уроках історії; вимоги до створення безпечного освітнього середовища та законодавство щодо організації освітнього процесу в закладах середньої освіти;
- ПРН 6.** Вміти розробляти програму навчальної дисципліни та її складники, навчальні і методичні матеріали до них, оновлювати їх відповідно до вимог внутрішньої системи забезпечення якості;
- ПРН 7.** Вміти проводити навчальні заняття з історичних дисциплін та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб здобувачів, консультувати здобувачів з історичних дисциплін та здійснювати індивідуальний супровід здобувача;
- ПРН 8.** Знати форми, методи і засоби контролю та корекції знань з історії, вміти розробляти критерії та обирати інструменти для об'єктивного оцінювання результатів навчання історичних дисциплін;
- ПРН 9.** Знати історичні факти, що відображають історію Південної України, актуальні проблеми регіональної історіографії;
- ПРН 10.** Уміти вести краєзнавчу роботу, виявляти, пропонувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток;
- ПРН 11.** Виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід'ємної складової історії України, дотримуватись демократичних цінностей, вироблених у процесі історичного розвитку України та світу;
- ПРН 12.** Знати форми та напрями особистісного професійного розвитку, професійні права, мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, дотримуватись принципів академічної доброчесності

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

3.1. ВИДИ РОБІТ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Основні види робіт під час переддипломної практики:

1 тиждень	Ознайомлення з нормативною базою стосовно дотримання академічної доброчесності
-----------	--

	Консультації з науковими керівником з уточнення, подання на розгляд кафедри теми дослідження
	Коригування дослідницьких завдань, уточнення мети і завдання дослідження, плану роботи
	Продовження опрацювання наукової літератури та архівних джерел, відповідно до завдань кваліфікаційної роботи, складання списку джерел та літератури
	Подання першого тексту кваліфікаційної роботи науковому керівникові
2 тиждень	Уточнення теми роботи (за потреби)
	Продовження опрацювання наукової літератури та архівних джерел, відповідно до завдань кваліфікаційної роботи, складання остаточного списку джерел та літератури
	Подання остаточного тексту роботи науковому керівникові для отримання відгуку
	Підготовка наукової статті за темою роботи
	Проходження процедури перевірки дипломної роботи на дотримання академічної доброчесності
	Підготовка до проходження процедури передзахисту та отримання рекомендації роботи до захисту кафедрою
	Підготовка тесту виступу та презентації на захист кваліфікаційної роботи

БАЗА ПРАКТИКИ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

Базою практики є кафедра історії, археології та методики викладання, загальноосвітні навчальні заклади, науково-дослідні лабораторії, Державний архів Херсонської області та інші установи, де проводиться дослідження з теми випускної роботи.

Керівниками практики призначаються наукові керівники кваліфікаційних робіт, які відповідають за організацію і проведення практики здобувачів.

Керівник практики здійснює контроль за дотриманням здобувачем трудового розпорядку, за своєчасним і якісним виконанням індивідуального завдання, надає методичну допомогу та консультації.

3.2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. [Положення про кваліфікаційну роботу \(проект\) \(Наказ ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д\)](#)
2. [Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності](#)
3. [ЗАГАЛЬНІ ПОЛІТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ, ВИКЛАДАННІ Й ДОСЛІДЖЕННЯХ У ХЕРСОНЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ](#). Івано-Франківськ, 2023.
4. Еко, У. Як написати дипломну роботу / перекл. О. Глотова. Тернопіль: «Мандрівець», 2007. 224 с.
5. Лях С. Р. [Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник](#). Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
6. Стефанюк Г. [Теорія і методика наукових досліджень : опорні конспекти лекцій, глосарій і самостійна робота. Навчально-методичний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 032 «Історія та археологія»](#). Івано-Франківськ, 2018. 132 с.
7. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація. Навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ, 2008.
8. Стельмах С.П. МЕТОДОЛОГІЯ ІСТОРІЇ, методологія історичної науки [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 6: Ла-Ми / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: В-во "Наукова думка", 2009. 790 с.: іл.. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Metodologiya_istorii

Інтернет-джерела

9. Сайт Інститут історії України НАН України: <http://history.org.ua/uk>
10. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України: <https://archives.gov.ua/ua/>
11. Сайт Національна бібліотека України ім. І.В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
12. Електронний репозитарій Херсонського державного університету. Режим доступу: https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Resource_2017/Digital_resources_2017/eKhSUIR_2017.aspx

3.3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Переддипломна практика є завершальним етапом засвоєння здобувачем теоретичних та практичних курсів із спеціальності. Під час підготовки кваліфікаційної роботи здобувач демонструє набуті ним професійні навички та вміння. Практика передбачає індивідуальні консультації з науковим керівником, використання методичних рекомендацій з написання кваліфікаційних робіт ХДУ, співпрацю зі спеціалізованими установами – архівами, бібліотеками, музеями тощо.

3.4. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ:

1. Етика та академічна доброчесність в освіті та науці.
2. Методи історичного дослідження: класифікація та зміст.
3. Штучний інтелект в освітній та науковій діяльності.
4. Робота з науковим текстом
5. Історіографія дослідження.
6. Джерельна база дослідження.
7. Методологія історичної науки.
8. Методика викладання теми в ЗСО.

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Формою контролю переддипломної практики є перевірка наявності:

- звіту про виконання завдань практики;
- першого варіанту кваліфікаційної роботи, виконаної відповідно до вимог [Положення Херсонського державного університету «Про дипломні роботи \(дипломні проекти\)»](#);
- довідки про перевірку кваліфікаційної роботи на дотримання принципів академічної доброчесності.
-

ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Структура та зміст роботи повинні відповідати діючим нормативним вимогам. Правильність оформлення кваліфікаційних робіт вважається важливим критерієм оцінки рівня професійних знань, вмінь і навичок. Інформація щодо вимог до кваліфікаційних робіт міститься у Положенні Херсонського державного університету «Про дипломні роботи (дипломні проекти)», а регламентація оформлення встановлюється державними стандартами.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Підсумковий контроль здійснюється в останні дні практики на кафедрі історії, археології та методики викладання. Здобувач надає звіт про проходження практики комісії під головуванням завідувача випускної кафедри.

Оцінювання практики проводиться за наступними модулями:

- 1 модуль – теоретичний. Оцінюється рівень знань, професійних навичок та вмінь на етапі підготовки кваліфікаційної роботи
- 2 модуль – практичний. Оцінюється звіт з виконання практики.

Звітування відбувається у формі заліку та за наявності звіту про виконання завдань практики, котрі засвідчують виконання завдань переддипломної практики здобувачем.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ п/п	Види робіт	бали
1.	Усна відповідь на залікові питання	0-25
2.	Перший варіант кваліфікаційної роботи (оцінка виставляється науковим керівником)	0-50
3.	Підготовка статті	0-10
4.	Звіт з переддипломної практики	0-15
	Усього	100 б.

Шкала оцінювання практики:

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни